

INFORMACJA PRASOWA

Co udało się odkryć na temat aktywności demokratycznej Polek i Polaków?

Trzy miesiące i 51 pytań w 5 wersjach językowych. 701 kwestionariuszy zebranych od respondentów i respondentek z 40 różnych krajów: zarówno europejskich, jak i poza-europejskich. Pytania o główne przyczyny leżące u podstaw nie uczestniczenia w demokratycznym funkcjonowaniu społeczeństwa i możliwe zachęty, motywatory, które mogły by zachęcić obywateli i obywatelki współkształtowania polityk publicznych. Co okazało się charakteryzować polskich uczestników i uczestniczki badań?

Odpowiedzi udzielone na pytanie o najważniejsze źródła, z których uczestnicy i uczestniczki badań otrzymywali zachęty do aktywnego uczestnictwa demokratycznego, pokazują wagę informacji, jaką otrzymujemy 'z zewnątrz'. Informacja na temat tego, jakie mamy możliwości zaangażowania demokratycznego – która jest nam przesyłana, wyświetlana, dostarczana – jest ważna, ponieważ kształtuje nasz sposób postrzegania rzeczywistości (i nasze opinie). Wniosek: jeżeli ludzie otrzymują zachęty do bycia aktywnymi – przeglądając portale internetowe, czytając publikacje czy broszury informacyjne, korzystając z portali społecznościowych – to ci ludzie będą bardziej aktywni.

Polskie wyniki badań pokazały, że respondenci i respondentki informacje dotyczące aktywności obywatelskiej, czerpią raczej 'z zewnętrznego świata' niż od członków rodziny. Jakość tych informacji jest więc kluczowa. Jak wskazują wnioski z polskiego Krajowego Forum Obywatelskiego*, to, czego brakuje – to informacje o dobrych praktykach, dobrych przykładach, historie sukcesu – dotyczące aktywności demokratycznej. Dostępność takich dobrych przykładów i dobrych praktyk mogły by zachęcić innych: „zobacz, to działa, włącz się!”.

Interesującym jest również wynik badania wskazujący na to, że kiedy spytani o narzędzia najbardziej skuteczne w zachęcaniu do aktywności demokratycznej, polscy respondenci i respondentki wymienili na pierwszych miejscach rozwiązania typu „twarzą – w – twarz”: spotkania i warsztaty, wydarzenia rozrywkowe. Narzędzia internetowe – portale internetowe, sieci społecznościowe – są tu nadal mniej istotne. Pokazuje to, że oba rodzaje podejść – i to „w realu” i to „w wirtualu” są potrzebne do promowania aktywności demokratycznej.

Jako główne miejsca, które respondenci i respondentki uważają za najbardziej odpowiednie dla promowania włączenia, uczestnictwa demokratycznego, uznane zostały również miejsca 'realne', a nie wirtualne przestrzenie: Miejsca spotkań społeczności lokalnej i młodzieży, organizacje pozarządowe, szkoły, centra kultury. Pokazuje to ważność edukacji obywatelskiej, czy też edukacji dla demokracji i aktywnego zaangażowania demokratycznego, które powinny rozpoczynać się już w bardzo młodym wieku – co również zostało jasno nazwane podczas polskiego Krajowego Forum Obywatelskiego w czerwcu 2015. Wynik taki wskazuje także na potrzebę tworzenia takich miejsc – miejsc spotkań społeczności lokalnej – gdzie obywatele mogli by się spotykać i działać wspólnie dla dobra własnego i na rzecz innych.

Ciekawe wydaje się odniesienie prezentowanych wyników badań do ostatnich wniosków kolejnej edycji polskiej Diagnozy Społecznej. Takie badanie, dotyczące warunków i jakości życia Polaków, jest realizowane w Polsce co 2 lata przez interdyscyplinarny zespół naukowców. Rezultaty z roku 2015 jasno pokazują, że Polacy są przekonani iż to, co się im przydarza zależy głównie od nich samych (74%). Jednocześnie – Polacy nadal plasują się na jednym z ostatnich miejsc na skali zaufania społecznego i kapitału społecznego. Próbując zderzyć ze sobą wnioski z tych dwóch badań: być może – gdyby zaoferować więcej przestrzeni i możliwości, wspartych edukacją i zachętami – słupki zaufania

społecznego mogłyby rosnąć – właśnie dzięki współdziałaniu ludzi, ich aktywnemu uczestniczeniu w demokracji.

Na ten moment jednakże, głównymi aktywnościami rozumianymi pod określeniem ‘uczestnictwo w życiu demokratycznym’ są ‘wydarzenia publiczne’ – jakimi są wybory. Inne możliwości uczestniczenia – własne inicjatywy obywateli – takie jak rozmawianie z decydentami, bycie członkiem organizacji pozarządowej, włączanie do aktywności przyjaciół, pisanie artykułów do gazet czy na blogach – są nadal rzadziej wymieniane (w tym kontekście). Być może przyczyną jest to, że te sposoby są mniej skuteczne dla wprowadzania zmian, ponieważ mają niewiele mocy politycznej? Siły obywateli, możliwości by naprawę, realnie wpływać na rzeczywistość – są niewielkie czy niewystarczające – a przez to – mniej atrakcyjne? Gdy bardziej zadbamy o te sprawy – sytuacja stopniowo się zmieni – włączając więcej i więcej osób w kształtowanie ich rzeczywistości społecznych.

Podsumowując, porównanie odpowiedzi na pytanie zadane dwukrotnie w kwestionariuszu badawczym – dotyczące postrzegania siebie jako osoby, która aktywnie uczestniczy w życiu demokratycznym na poziomie lokalnym/krajowym (narodowym)/ europejskim, również daje ciekawy rezultat: Okazuje się, że osoby biorące udział w badaniu, w miarę przechodzenia kolejnych jego etapów (kolejnych zakładek, pytań kwestionariusza) zyskiwały jakąś nową świadomość – odkrywając, że w rzeczywistości są jednak trochę bardziej aktywne i zainteresowane demokracją niż początkowo sądziły. Jednocześnie – jest jasno widoczne, że ten poziom, na którym obywatele i obywatelki czują się być najmniej aktywnymi – to poziom europejski.

Raport z otwartych międzynarodowych badań on-line
Polskie tłumaczenie Raportu

* Nota: Rezultaty Krajowego Forum Obywatelskiego, które odbyło się w Polsce, w Bielsku-Białej w dniu 9 czerwca 2015r., są opisane w Raporcie z Krajowego Forum Obywatelskiego. Raport jest dostępny na stronie internetowej projektu: www.letsgetactive.eu

Celem otwartych badań on-line było stworzenie i udostępnienie wspólnej przestrzeni publicznej, w której mieszkańcy Unii Europejskiej (UE) będą mogli podzielić się swoimi opiniami, potrzebami, oczekiwaniami i pomysłami dotyczącymi aktywnego uczestnictwa w demokratycznym funkcjonowaniu UE, po to, aby: poznać główne powody, przyczyny leżące u podstaw nie uczestniczenia w demokratycznym funkcjonowaniu UE oraz poznać możliwe zachęty, motywatory, które mogły by zachęcić obywateli UE do współkształtowania jej polityk.

*Otwarte badania on-line trwały 3 miesiące, od kwietnia do czerwca 2015 r.
Były realizowane w 5 wersjach językowych: polskiej, rumuńskiej, włoskiej, greckiej i angielskiej.*

Badania obejmowały 4 konkretne obszary, związane z aktywnym uczestnictwem demokratycznym, a kwestionariusz był podzielony na 6 części (Dane ogólne, Włącz się!, Uaktywnij się!, Uczestnictwo w wyborach, Uczestnictwo na poziomie EU, Uwagi dodatkowe).

Otwarte badania on-line realizowane są w ramach projektu „Uaktywnij się! Zachęty dla aktywnego uczestnictwa w demokratycznym funkcjonowaniu Unii Europejskiej”. Zostały dofinansowane przez Unię Europejską w ramach Programu Europa dla Obywateli.